

หัวข้อวิทยานิพนธ์	80 ปีของชุมชนบ็องตี้ : จาก “หมู่บ้านกะเหรี่ยง” ถึง “หมู่บ้านชายแดน” 80 years of Bongtee Community: from Karen village to border village
ชื่อผู้เขียน	นางสาวเรวดี อุลิต (Miss Rewadee Ulit)
แผนกวิชา/คณะ	คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา สาขาวิชาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นลินี ตันธนินิตย์
ปี	2552

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง 80 ปีของชุมชนบ็องตี้ : จาก “หมู่บ้านกะเหรี่ยง” ถึง “หมู่บ้านชายแดน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านชายแดนของประเทศไทย และศึกษาการเผชิญหน้าของผู้คนในชุมชนบ็องตี้ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงจากอดีตถึงปัจจุบัน โดยผู้ศึกษาใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการสัมภาษณ์เจาะลึกชาวบ้านที่เป็นคนไทย กะเหรี่ยง พม่า มอญ และมุสลิม จำนวน 20 คน นอกจากนี้ยังสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่รัฐและผู้นำชุมชน ในระหว่างเก็บข้อมูลสนาม (เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2551 ถึง เดือน เมษายน พ.ศ. 2552) ผู้ศึกษาได้เข้าร่วม กิจกรรมใน ชุมชนและใช้วิธีการสังเกตอย่างมีส่วนร่วมด้วย

การศึกษานี้ใช้แนวคิดชุมชนชายแดน ซึ่งอธิบายชุมชนใน 3 มิติ คือ 1) ขอบเขตทางสังคม หรือขอบเขตทางสัญลักษณ์วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของคนกลุ่มต่างๆ 2) ขอบเขตของรัฐและรัฐภูมิศาสตร์ ศึกษาความสัมพันธ์ของชุมชนกับอำนาจรัฐ ซึ่งแบ่งคนเป็น “คนใน” – “คนนอก” และ 3) ขอบเขตทางวัฒนธรรม อธิบายความเป็นชุมชนชายแดนในยุคหลังสมัยใหม่ที่กว้างไปกว่าอาณาบริเวณ แต่เน้นวิเคราะห์การข้ามแดนทางวัฒนธรรมระหว่างคนกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มชาติพันธุ์, เพศหญิง เพศชาย, และการข้ามแดนระหว่างชนชั้น

การศึกษาพบว่าชุมชนบ็องตี้มีการเปลี่ยนแปลงของขอบเขตทางสังคม ขอบเขตของรัฐ และขอบเขตทางวัฒนธรรม 4 ครั้ง ดังนี้ ยุคที่ 1 ชุมชนกะเหรี่ยง (ก่อนปี พ.ศ. 2479) ชุมชนบ็องตี้ในยุคนี้เป็นชุมชนขนาดเล็ก ผู้คนในชุมชนมีความเป็นเครือญาติค่อนข้างสูง และยังมีความสัมพันธ์อันเครือญาติจากการแต่งงานกับกะเหรี่ยงในฝั่งประเทศพม่า ยุคที่ 2 ชุมชนบ็องตี้ในฐานะที่เป็นพื้นที่ควบคุมของรัฐ (พ.ศ. 2479 - 2500) เป็นยุคที่รัฐพยายามที่จะเข้ามาควบคุมและกลืนกลายกะเหรี่ยงให้เป็นคนไทยผ่านระบบการศึกษา ซึ่งได้แก่ บทเรียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมไทย และครูผู้ซึ่งเป็นคนไทย รวมทั้งการแบ่งอาณาเขตพื้นที่การปกครองและการปฏิบัติงานของตำรวจตระเวนชายแดนทำให้ความเป็นพื้นที่ชายแดน

มีความชัดเจนขึ้น ยุคที่ 3 แรงงานข้ามชาติกับทุนนิยมและวาทกรรม “การพัฒนา” ของรัฐ (พ.ศ. 2501 - 2538) ยุคนี้ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของชุมชนอันเนื่องมาจากการเข้ามาของทุนนิยม เช่น เหมืองแร่ และการปลูกพืชพาณิชย์ ซึ่งทำให้มีแรงงานจากประเทศพม่าข้ามแดนมาเป็นแรงงานรับจ้างจำนวนมาก จึงทำให้ชุมชนบ่อนี้ในยุคนี้มีความหลากหลายของผู้คน ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ในรูปแบบใหม่ที่ก้าวพ้นไปจากความสัมพันธ์แบบเครือญาติ รวมทั้งรัฐได้เข้ามาจัดการและควบคุมผู้คนมากกว่าในยุคที่ผ่านมา และ ยุคที่ 4 ชุมชนบ่อนี้กับการไหลบ่าของผู้คนหลัง “กะเหรี่ยงแตก” และความเข้มงวดของการควบคุมพื้นที่ชายแดน (พ.ศ. 2539 - 2552) ในยุคนี้ได้เกิดการสู้รบระหว่างกองทัพทหารพม่าและกองกำลังชนกลุ่มน้อยในพื้นที่ชายแดนไทย-พม่า ในบริเวณฝั่งตรงข้ามกับชุมชนบ่อนี้ จึงมีผู้อพยพชาวกะเหรี่ยงเข้ามาอยู่ในชุมชนเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดความหลากหลายของผู้คน และยุคนี้ยังมีการแต่งงานข้ามกลุ่มชาติพันธุ์ และมีลักษณะผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในขณะที่ตัวรัฐเองก็ได้เข้ามาจัดการโดยการควบคุมและแบ่งแยก “คนใน” กับ “คนนอก” ออกจากกันอย่างชัดเจน ซึ่งการแบ่งแยกเหล่านี้ก็นำมาซึ่งความแตกต่างในด้านสิทธิ

Abstract

The purpose of this thesis *The 80 years of Bongtee Community: from "Karen village" to "border village"*, is to study changes in a Thai border village and the people's reaction to changes. The study employs a qualitative research method, using in-depth interviews with 20 key informants who are Thai, Karen, Burmese, Mon and Muslim. The interviews also include state officers and local leaders. While conducting field work (June 2008 - April 2009), I also participated in local activities and observed people's everyday life.

This study employs the concept of "border community" which analyses 3 dimensions of community: 1) "Social and Symbolic Boundaries" analyzes the relationship among different groups of people; 2) "Geopolitical and State Boundaries" studies the relationship between the community and state authority and 3) "Cultural Boundaries" explains the character of post-modern border community which extends beyond its territory. For the latter dimension, the emphasis falls on the analysis of cross-border culture of different groups.

Bongtee community has gone through 4 periods of change in social boundary, political boundary and cultural boundary. The first period (before 1936): The Karen Community. Bongtee was a small community which among members were mostly relatives and were related to Karens in Burma by marriage. The second period (1936-1957): Under the State's Control. The government attempted to socialize the Karens to become Thai citizens through educational system: teaching Thai culture and forcing the younger generations to learn and speak Thai at school and also in their everyday life. Thai names were given to most of the Karens. Bongtee was then become the "border community", officially and socially as the Thai government specified a border zone between Thai and Burma. The third period (1958-1995) penetration of the Capitalist system. This is the period when the government played major roles in modernizing the nation through "development" projects. This community was encountered with capitalism (e.g. mining and commercial agriculture). So many people from Burma came across the Thai border to become laborers in Bongtee. Then Bongtee community had a diversity of ethnic groups. Moreover, this community faced a strong state power/control. The fourth period (1996-2009) In 1997, the "Burmese war against the Karen" was ended. The Karen fled to Bongtee

Community and that contributed to a diversity of ethnicity in the community. However, the relationship of people across border is still going on. There is cross-ethnic marriage which subsequently creates a blend of ethnical cultures. At the same time, the state control over population is stronger. People in the community are divided by the state into two groups: “the insider”—those who hold the Thai citizenship (hold the Thai citizen identification card) and the others are “the outsiders”. This classification brings about conflicts and violation of human rights.